

Statenwerkgroep DrEUn naar CEMR in Malmö

De statenwerkgroep DrEUn heeft van 21 – 25 april 2009 de 24^e algemene vergadering bijgewoond van de CEMR. De CEMR, de Council of European Municipalities and Regions, komt eens per drie jaar bijeen, dit jaar in Malmö in Zweden. Totaal waren 39 landen vertegenwoordigd, ruim 900 bezoekers.

Malmö

Een van de drie grote steden in Zweden naast Stockholm en Göteborg. Malmö heeft 290.000 inwoners van 170 verschillende nationaliteiten. De stad bestaat uit 10 districten met een voorzitter aan het 'hoofd' die zitting heeft in het stadsparlament. Deze districten krijgen ieder een eigen budget die ze geheel naar eigen inzicht kunnen besteden. Behalve dat Malmö een 'fairtrade city' is staat duurzaamheid hoog in het vaandel. Zo rijden alle (Arriva) stadsbussen op biogas van het eigen vergistingbedrijf. Detail: de geplande metro in de stad wordt één jaar eerder opgeleverd dan gepland.

Het thema van deze vergadering was: "Fit for the future?; How Europe's local and regional governments are preparing. Of, zijn we als gemeenten en regio's (provincies) klaar voor de toekomst en hoe bereiden we ons hierop voor?

De leden Joma Kaal (CDA), Bert Hemsteede (PvdA), Albert Kerstholt (VVD) en Gea Smith (GL) (die Jan Langenkamp verving) hebben samen met Jelly Stapert van de statengriffie deze bijeenkomst bezocht.

De rode draad van de bijeenkomst was het zoeken van mogelijkheden en het pakken van kansen en niet het zien van belemmeringen en bezwaren.

Welke onderwerpen zijn aan de orde geweest?

Congres:

Op 22 april werd het Europese volkslied gezongen, ná het overdragen van de Europese vlag door de burgemeester van Innsbruck, mevrouw Hilde Zach, waar de 23^e vergadering had plaatsgevonden, aan Ilmar Reepalu de burgemeester van Malmö. In de opening speeches kwam naar voren dat klimaatverandering en de financiële en economische crisis op dit moment de meest prangende onderwerpen zijn voor bestuurders.

Worden we daarbij gedreven om er uit te halen wat mogelijk is of proberen we alleen maar te overleven? Dat was de titel van het eerste forum. In deze openingsbijeenkomst werd een doorkijk gegeven naar onderwerpen die tijdens deze dagen de revue zouden passeren.

Een van de eerste sprekers was de minister van Europese zaken van Zweden, Cecilia Malmström. Zij wees in een gloedvol betoog op de noodzaak om mensen duidelijk te maken dat de afstand tussen Brussel en de eigen keuken niet groot is. Zes van de tien dagelijkse onderwerpen hebben te maken met Europa. Als het lukt om dat duidelijk te maken ontstaat betrokkenheid aldus mevrouw Malmström. Verder gaf zij aan dat het totaal budget van de EU niet verhoogd hoeft te worden maar beter moet worden besteed. Ook over de toekomst van de structuurfondsen was ze duidelijk, alleen voor die regio's die het daadwerkelijk nodig hebben. Met Zweden als voorzitter van de EU, vanaf 1 juli a.s. is er ruimte voor discussie niet alleen over de uitbreiding van de EU maar ook over de toelating van Turkije tot de EU. Omdat immigranten in haar ogen noodzakelijk zijn voor de economie is een asielsysteem noodzakelijk en niet zoals nu het geval is in de meeste landen dat het al dan niet krijgen van asiel veel weg heeft van een loterij.

De vice-president van de Europese Investeringsbank, Eva Srejber sprak over de investeringsbank als een investeringspartner in het vinden van duurzame oplossingen. In Malmö is een wijk die voor 100% zelfvoorzienend is op energiegebied, hierover later meer.

Robert Manchin, managing director of het Gallup Organisation Europe wees op het belang van de houding van mensen en constateerde dat er niet zoiets is als één Europees antwoord op alle vraagstukken. Gemeenten en regio 's kunnen van elkaar leren. Tot slot bracht de loco-burgemeester

van Athene, Vassilios Koromantozos, naar voren dan het heel belangrijk is om Europa te zien als een eenheid van diversiteit.

Werkbezoeken:

Naast het bijwonen van het congres was er gelegenheid om een aantal werkbezoeken af te leggen. Op de *eerste dag* hebben Joma Kaal en Gea Smith een bezoek gebracht aan een verzorgingshuis, "Blombuketten". (Demographic change; Service and health care challenges for an older population) Van de inwoners van Malmö is 70% ouder dan 58 jaar. Het zolang mogelijk zelfstandig wonen staat voorop in Zweden. Is het niet meer mogelijk om het wijkcentrum te bezoeken dat komt het wijkcentrum naar jou! Het verzorgingshuis was een kleinschalig project waar senioren pas naar toe gaan als het thuis wonen echt niet meer gaat. De omgeving was zoveel mogelijk ingericht in overleg met de bewoners. Dit gold niet alleen voor de het interieur – zo werd er gekookt tussen de mensen – maar ook voor de tuin. In de tuin werden ook de gevoelswaarden voor alle zintuigen zoveel mogelijk gestimuleerd. Er was met zoveel mogelijk verschillende materialen gewerkt. Zo was een deel van de tuin ingericht als bos maar ook een stukje strand ontbrak niet om deze omgeving te laten herbeleven.

Bert Hemsteede heeft op de eerste dag een werkbezoek gebracht aan een havengebied, 'Western Harbour' van Malmö. Een in verval geraakte wijk met veel werkloosheid die is omgetoverd tot een nieuwe wijk met grote infrastructurele projecten en opvallende architectuur zoals de 'turning torso' ontworpen door de architect Santiago Calatrava. Energiegebruik en productie, wind- water en zonne energie houden elkaar hier in evenwicht. Albert Kertholt en Gea Smith hebben diezelfde wijk op een later moment bezocht. Het enthousiasme over dit bezoek was groot en voor de statenleden een bron van inspiratie.

De *tweede dag*, 23 april begon voor Gea Smith met een ochtend-excursie naar het stadje Lund met o.a. een bezoek aan de Universiteit van Lund met 40.000 studenten. 30% is afkomstig van buiten Zweden.

Congres:

In de congreshal werden vele parallelle sessies gegeven o.a. over democratie en bestuur, zo vertelde de burgemeester van Reykjavik, Hanna Birna Kristjánsdóttir hoe IJsland de financiële crisis te lijf gaat door het goede voorbeeld te geven als overheid, door een salarisverlaging van 10% voor ambtenaren en 20 % voor de burgemeester. Maar ook door nu in overleg te gaan met de bevolking. Overleg structuur kende IJsland niet. Beslissingen werd van bovenaf opgelegd. Een andere sessie ging over de demografische verandering en de invloed die dit heeft op service en werkgelegenheid. Hierover werd aangegeven dat beleid voor oudere werknemers een must moet zijn, dat er meer mensen in de zorg moeten gaan werken en dat de zorg voor gezinnen moet worden verbeterd. De voorzitter van het VNG, de burgemeester van Almere, Annemarie Jorritsma was ook een van de sprekers. Professor Hellmut Wollmann uit Berlijn vertelde dat het overheids personeel met name bij de Rijksoverheid werkt, zo is dit in Nederland 75%, in Griekenland 83% maar in Duitsland maar 12%. Ook in de scandinavische landen aanzienlijk, zo rond de 30-40% maar een stuk minder dan in Nederland. Hij sprak van het deconcentratiebeleid, zoals ook in Nederland het geval is, in plaats van decentralisatie. Ook werden de 'buren' van Europa belicht door o.a. Ghassan Samman die de Arab Towns Organisation vertegenwoordigde en de burgemeester van Cherkassy (Ukraine). De vertegenwoordiger van de Europese commissie vertelde dat meer landen bij de EU willen horen, maar dat voorlopig de teller op 27 blijft staan. Zij ging in op de voordelen van het grote aantal staten binnen de EU zoals een grotere handelsmarkt en de kansen die hierdoor ontstaan voor bestaande EU landen. Ook werd de noord-zuid discussie besproken waarin werd vermeld dat de lokale overheid hierin een belangrijke rol kan spelen.

De tweede dag werd afgesloten met een gala avond in het Malmö Opera House.

De derde dag, vrijdag 24 april bestond uit plenaire sessies over klimaatverandering; wat kunnen we doen, wat moeten we doen? (Town)-twinning in een veranderend Europa en het ondertekenen van de 'Final Declaration'.

Dé spreker over klimaatverandering was de ingevlogen auteur en adviseur van de Europese Commissie, Jeremy Rifkin. Hij hield als een ware doemdenker zijn veelal ademloze publiek voor dat de mensheid eerder vroeger dan later uitsterft als gevolg van de klimaatveranderingen. Voor hem zijn de drie belangrijkste veroorzakers van de uitstoot van CO₂, gebouwen, de vleesindustrie en het transport. De oplossing, die hij in zijn boeken heeft beschreven, ligt in duurzame energie, het energieneutraal maken van gebouwen en het decentraal opwekken en leveren van energie. Maar ook bij de directeur toekomstige technologieën van Volkswagen AG, Wolfgang Steiger kwam bij dit onderwerp naar voren. Hij vertelde over de brandstoftrein waaraan VW werkt, van gasolie tot elektrische wagens.

Een aantal sprekers vertelden over het succes van (town)Twinning. Twinning helpt bij de ontwikkeling van Europa. In de afgelopen 20 jaar zijn met behulp van Europese subsidie 120.000 projecten ontwikkeld. Als voorbeeld werd genoemd het Erasmus programma, een uitwisselingsprogramma voor studenten.

Het congres werd afgesloten met een slotbijeenkomst waar door de president van het Comité van de Regio's, Luc van den Brande, werd gewezen op de komende Europese verkiezingen. Verder benadrukte hij het belang van samenwerking en netwerking tussen de afgevaardigden en hun achterban uit heel Europa.

Tot slot werd een slotverklaring aangenomen. Deze resolutie was een beetje een nachtkaars, die langzaam maar wel heel zeker uitging. Opmerkelijk was de stemprocedure. Het aantal aanwezigen wat zich onthield van stemming overtrof ruimschoots het aantal instemmers maar de resolutie inclusief 34 amendementen werd zonder problemen aangenomen. Een over-ijverige Italiaanse afgevaardigde probeerde hier luid en duidelijk nog iets over te zeggen maar helaas.

Het volgende congres vindt plaats in 2012 in Cadiz (Spanje).

Werkbezoeken

Joma Kaal en Gea Smith hebben, na een stevige stadswandeling op deze slotdag een werkbezoek gebracht aan respectievelijk een kinderopvangproject; Demographic change, challenges for the care of our young ones en aan een immigrantenwijk, Rosengård; Seeing the immigrants as tomorrow's entrepreneurs.

Het kinderopvangproject had (veel) overeenkomsten met Nederland. Opmerkelijk verschil met Nederland is dat moeders tot 1 jaar na de geboorte ouderschapsverlof hebben. De vaders kennen een verplichting van 6 weken ouderschapsverlof. Het verplichtende karakter van een aantal regels, ook naar de kinderen toe, werd als niet erg plezierig ervaren.

De immigrantenwijk die Gea Smith bezocht was niet alleen uiterlijk kleurrijk, maar liet ook een grote veerkracht zien, die op een muzikale manier werd geschetst door de rapper Behrang Miri. Zijn verhaal maakte veel indruk. Hij vertelde o.a. dat het juist de kleine kinderen zijn die weten hoe om moeten gaan met alle verschillende culturen. Zij accepteren mensen zoals ze zijn en proberen ze niet naar eigen beeld 'om te vormen'. De wijk Rosengård telt 30.000 inwoners zo vertelde de voorzitter die in 1974 vanuit Grieks Cyprus naar Zweden was gekomen en sinds 1978 in de Zweedse politiek zit, met 115 verschillende nationaliteiten.

Het aantal werklozen is groot, "als je Mohammed heet krijg je niet gemakkelijk een baan", en de mensen worden gestimuleerd om ondernemend te zijn. Een burkini project door en voor vrouwen werd toegelicht en een bezoek werd gebracht aan een ondernemer van Libanese afkomst die 20 jaar terug met een familiebedrijf was gestart falafel (balletjes met kikkererwtenvulling) te maken en die nu zeer succesvol is. Momenteel bezit de familie 6 zaken in Malmö en is ze bezig om een exportlijn op te zetten. Ook werd in een buurtcentrum door een woningbouwcorporatie uiteen gezet hoe ze, samen

met de bewoners, een wijk hadden opgeknapt. Een van de strategieën was om naar de mensen toe te gaan, van deur tot deur informeren welke veranderingen men wilde.

Wat was voor de deelnemers de opbrengst van deze dagen?

De algemene indruk over het bezoek is absoluut positief te noemen. De combinatie van congres en werkbezoeken met in beide gevallen een grote diversiteit aan onderwerpen heeft hieraan zeker bijgedragen. Uit Zweden zijn ideeën, zoals de 100% energieneutrale wijk en (Town)Twinning meegenomen die de moeite waard zijn om op de schaal van de provincie Drenthe te leggen en uit te zoeken of en in hoeverre die uitgewerkt kunnen worden.

Malmö, aldus Albert Kertholt, is omgebouwd van een failliete industriestad naar een levendige stad. Ondanks veel kritiek is de bijzondere 'turning torso' er gekomen. Is ook een energieneutrale wijk ontstaan en probeert men jongeren aan te trekken door, naast de universiteit in Lund, nog een universiteit in Malmö te bouwen. Zweden heeft veel immigranten per jaar worden ongeveer 35.000 opgenomen. Ter vergelijking, in Nederland komen jaarlijks circa 7.000 immigranten binnen. De conferentie heeft hem geleerd dat de verschillen binnen Europa groter zijn dan hij had verwacht. Ook de nieuwsgierigheid van de nieuwe lidstaten, die dan ook oververtegenwoordigd waren op de conferentie, was voor hem opvallend. De filosofie en uitvoering van de energieneutrale wijk 'Western Harbour' neemt hij mee naar Drenthe, naar het project Assen koerst.

Bert Hemsteede is voornamelijk bijgebleven de mentaliteit en de doorzettingskracht van het bestuur. Samenwerking wordt gezocht en gevonden zoals bij de duurzaamheidsprojecten en de infrastructuur. Voor Joma Kaal was Twinning een belangrijk onderwerp. Zij wil uitzoeken welke mogelijkheden Twinning de provincie kan bieden. Daarnaast noemt zij de netheid van de stad en het anders omgaan van Malmö met energie. Dit laatste is voor Gea Smith ook een van de belangrijkste onderdelen geweest naast het indrukwekkende bezoek aan de immigrantenwijk Rosengård. De werkbezoeken maakten voor haar het bezoek aan Malmö het meest interessant.

De opgedane ideeën worden in de werkgroep DrEUn verder vorm gegeven waarna deze via de statencommissie Bestuur, Financiën en Economie aan provinciale staten worden voorgelegd.

Tot slot roemen de statenleden de organisatie van het congres, met uitzondering van de maaltijden en 'last but not least' werden de persoonlijke contacten genoemd die de deelnemers hebben gehad met een groot aantal mensen uit nog meer landen.

Persoonlijke impressies van de reis en het congres zijn als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Jelly Stapert
Secretaris statenwerkgroep
Drents Europa Netwerk

Verslag bezoek aan Cemr in Malmo van 22 tot 25 april 2009.

Dinsdagmiddag reizen we gezamenlijk met de trein van Assen naar Schiphol en verder naar Kopenhagen/Malmo.

Prima hotel in rustige stad Malmo.

Allemaal prima geregeld door de Statengriffie.

Dinsdagavond ontmoeten we nog de delegatie uit Gelderland.

Woensdagochtend staat de bus klaar op het plein achter het hotel, 50 meter lopen.

Gelijk al een ontmoeting met Walter Peer, wethouder uit Innsbruck.

Eerste werkbezoek aan een prachtige nieuwe innovatieve wijk vlakbij het Congrescentrum in Malmo. Indrukwekkende landmark "Twisting Torso". (foto o.a. Gea)

Vormgeving en architectuur zijn in de wijk verenigd met de nieuwste vindingen op het terrein van energie, klimaat en afval beheersing en verwerking.

Terrein is omgebouwd van een scheepsbouw-industrie-gebied tot deze schitterende functionele vormgeving (foto's Bert H.).

Hoofdzaken besproken met de loco burgemeester van Malmo, Anders Rubin.

Malmo investering in de wijk € 30 mio. Daarnaast veel uit Stockholm en Brussels.

Misschien iets voor de herstructurering van het Stadsbedrijven park in Assen.

Daarna rond 11.45 in de bus naar Lund.

Lund University, een van de grootste en beroemdste Zweedse universiteiten.

Publieke en private samenwerking op z'n Zweeds binnen een aantal projecten.

Esss project en een project in de medische sector.

Aanknopingspunten voor onze Drentse Piek "Sensor Universe".

Zal het eens bespreken met Henk Koopmans, dir. Sensor Universe in Assen.

's Middags van 15.00 uur plenaire sessies: VNG directie en bestuur zitten voor ons. (te sms'en etc. (andere Nederlanders schept niet altijd een band)).

Eerst de formele opening met de plicht-plegingen zoals voorzitters/presidents van de vorige plaats van handeling in 2006, Innsbruck, Oostenrijk naar de huidige venue Malmo, Skane, Sweden.

Vanaf 15.45 thema Thriving or Surviving, de uitdagingen van de internationale en EU-wereld. Veel over kredietcrisis.

Niet zo bijster interessant, uit beleefdheid blijven zitten.

Valery Giscard d'Éstaing, vroegere Franse president en burgemeester van Parijs, was er niet, moest op een begrafenis, net een echt mens.

Donderdagmorgen: (we ontmoeten de 4 mans-delegatie van Flevoland).

1e sessie in de morgen Sociale cohesie, participatie voor iedereen.

Bijdragen vanuit NL (Annemarie Jorritsma), UK, Spanje, Italia en de Europese commissie.

Nog heel veel te doen vooral om vrouwen, jongeren en ouderen gelijkelijk en eerlijker bij de totale sociale participatie te betrekken in heel Europa.

Veel verschil tussen Noorden en zuiden van Europa.

2° ochtend sessie Public services.

Poland, Zweden, Duitsland, Frankrijk, Wales/UK leveren een bijdrage in de vorm van een presentatie.

Overheidsdiensten zoals Onderwijs, Zorg, politie en Hulpdiensten (brandweer en ambulance), maar ook vuilverwerking en ontzorging, worden toch anders gezien en vooral beoordeeld in de verschillende landen.

Waar in Zweden deze zaken duidelijk meetbaar worden gebenchmarkt, gaan ze daar in Frankrijk maar ook in Duitsland (Stuttgart) heel anders mee om.

Ook privatisering wordt heel verschillend bekeken.

Polen is nog aan een inhaalslag bezig.

1° middag sessie over de Balkan en andere landen rond de Middellandse zee, landen en mensen die graag mee willen doen met EU.

Grote voordelen zien in een aansluiting of nauwe samenwerking met de Europese unie.

Presentaties werden getoond uit: Marokko, Ukraine, Libanon, Italië, de Europese Cie. En een afgevaardigde van de organisatie voor Arabische steden.

plenaire sessie in de tweede helft van de middag.

Nieuwe rollen en nieuwe partnerships for international development.

In alle sessies werd op meer of mindere mate ingegaan op de volgende thema's:

- Verdergaande democratisering, Burgerparticipatie en overheidsdienstverlening.
- Wat doet de overheid----- wat doet de burger. Publiek/private samenwerking.
- Noord---Zuid Europa verschillen/samenhang tussen de regio's in Europa.
- Duurzaam Europa, milieu, klimaat en energie in samenhang.
- Economie, kennis, innovatie, educatie.
- Kredietcrisis als huidig thema, oplossingsgerichte, samenhangende maatregelen.
- Demografische ontwikkelingen, vergroening, vergrijzing, werkgelegenheid.
- Wonen, werken, zorg en educatie.

Los van de containerachtige begrippen was het goed te horen, hoe allen met de middelen en stand van de eigen ontwikkelingen oplossingen zoeken, die uitwisselbaar zijn binen en buiten de regio's van Europa.

Vrijdag.

1° sessie over Climate change, wat kunnen we en wat moeten we doen (en nalaten).

Bijdragen uit Zweden, Frankrijk, Duitsland (Volkswagen), Spanje en Denemarken.

2° sessie i n de morgen.

Imponerende Jeremy Rifkin geeft een idee hoe we de wereld kunnen veranderen.

Time for Change, nietwaar. Geweldige Amerikaanse performer. (korreltje zout nemen).

Hij vergelijkt de nieuwe netwerkstructuur voor Energie vanuit diverse bronnen, met informatie infrastructuur zoals we die al gedeeltelijk kennen.

Twee-weg-communicatie en twee-weg in de energie netwerken.

Niet alleen maar afnemen van Energie maar ook toeleveren vanuit klein-en grootschalige productie. Productie van een energiemix vanuit allerlei grondstoffen. (wind water zon, bio, kernenergie, kolen en waterkracht).

Drentse staten hebben net een klimaat en energieplan aangenomen inclusief een "Feed-in" structuur.

3^e ochtendsessie over Twinning, hoe Europese steden, dorpen en regio's kunnen samenwerken.

Bijdragen uit Poland, Auswichtzts,(altijd imponerend als je de naam hoort en niet goed kan schrijven) verder uit Spanje, Denemarken en van de Europese commissie.

Drentse inventarisatie maken over de actualiteit van de Drentse gemeenten en hun twinning activities.

Tot slot gaf de Belgische voorzitter van de CEMR, Luc van den Brande een afsluitende Speech. Benadrukte ook het belang van samenwerking en netwerking tussen de afgevaardigden en hun achterban uit heel Europa.

De president van het congres, Mr.Ian Micaleff, gaf een wrap-up van de hele week.

De slot resolutie was een beetje een nachtkaaars, die langzaam maar wel heel zeker uitging.

Al probeerde een overijverige Italiaanse afgevaardigde, nog enig vuur terug te blazen.

Toch goed dat er een slot document is gekomen, weliswaar na 34 amendementen, maar toch.

Maar toen waren een heleboel afgevaardigden alweer buiten het congrescentrum actief.

Volgende congres van de CEMR is in 2012 in Cadiz in Zuid-Spanje.

Zaterdag:

Werkbezoek aan de provincie Skane en de stad Ystad, aan de Oostzee (Baltic).

Heel internationaal gezelschap.!

Burgemeester Carlos Texeira van Loures bij Lissabon, samen met z'n stafmedewerkers.

Wethouder Outi Ojala van Helsinki in Finland.

Loco-burgemeester van de Griekse stad Psychiko (heet echt zo) mevrouw Nelly Lavdas.

Daarnaast nog een stuk of 10 nationaliteiten, incl.2 gasten uit Zuid-Afrika.

Rustig platteland, dat Skane, beetje saai af en toe. Toch wel mooi.

Weinig windmolens (gelukkig maar).

Zweden is een heel mooi "aangeharkt", enigszins overgereguleerd land. Hoge belastingen en overdrachtsinkomens.

Een lichte gruwel voor een liberaal.

Rondleiding door Ystad. Bekend van de Wallander detective stories.(boeken en TV series).

Heel leuk om te zien hoe de business, die hieruit ontstaan is, de gehele omgeving heeft geïnspireerd.

Een compleet militair garnizoen is omgebouwd tot business park.

Daarna nog in een rush een Zweedse variant van een hunebed gezien.(foto's)

Een soort van Stonehenge, maar dan in Zweden, incl. een archeologische beschrijving met witte vlekken. Vinden ze nog wel uit, hoe het precies daar gekomen is.

Rush terug in de bus en naar Malmo/Kopenhagen/Schiphol/Assen.

Op de autoweg bij Schiphol, nog een JOEKEL van een billboard over DRENTHE, in vurig rood.

Toch goed te zien, prima gedaan Marketing Drenthe.

Laat thuis.

Prima georganiseerde trip, zowel door de organisatoren in Malmo en onze Statengriffie.

B E D A N K T.

Groeten,

Albert Kerstholt.

Malmö, 22 april 2009

Met een delegatie van 4 statenleden (PvdA, CDA, VVD en GL) hebben we van 22 tot en met 25 april het CEMR (Council of European Municipalities and Regions) congres in Malmö bezocht.

Het vliegen vanaf Schiphol naar Kopenhagen duurt een uur en daar staat de trein over de brug naar Malmö voor je klaar. Die reis duurt twintig minuten. Stel dus dat je kunt vliegen vanaf Eelde, dan ben je in een paar uurtjes in Zuid-Zweden.

Een vredig en weids, licht glooiend en groen gebied met veel akkerbouwbedrijven. De stranden en de zee zijn overal om je heen. Mini-dorpjes met kerken in het midden. Dun bevolkt.

Het kwam op mij over als een land met mogelijkheden. Ok, je inkomen is niet hoog en je betaalt veel belasting. Maar ze verzorgen je dan ook van de wieg tot het graf. De prijs van de huizen is laag en er is nog veel ruimte.

Tijdens het congres en in gesprekken met gidsen blijkt ook dat men er in Zweden hard aan werkt om te zorgen voor een gezonde en prettige leefomgeving voor haar inwoners. De zware industriestad Malmö is omgetoverd tot een gezellige en mooie stad voor toeristen. Overal bloemen, veel parken en terrassen. De straten, pleinen en muren zijn schoon, geen graffiti, geen rommel.

De bevolking in die streek is voor 70% boven de 55 jaar, dus ook zij kampen met demografische ontwikkelingen. Door de treinverbinding naar Kopenhagen werken veel jongeren in Denemarken. Veel oudere Denen komen in Skane wonen. Railverbindingen worden aangepast en daarbij loopt men voor op schema (...).

Wat kunnen we van elkaar leren?

Van hen kunnen we leren hoe we CO2 neutrale wijken kunnen bouwen en hoe we om moeten gaan met stedelijke ontwikkeling aangepast aan een veranderend toekomstbeeld en in samenhang met de omgeving. Maar ook hoe we met respect omgaan met onze woongemeenschappen, van jong tot oud. Ik heb dat met eigen ogen kunnen zien in een kleine woongemeenschap voor ouderen en op een peuter/kleuterschool met veel allochtone kinderen. Anderen hebben dit gezien tijdens hun bezoek aan multiculturele wijken. Wellicht kunnen we ook van hen leren hoe je goede besluiten niet in een afgezwakt poldermodel laat verzanden.

Wij kunnen hen nog veel op landbouw- en veeteeltgebied leren, landinrichting, omgaan met water.

Wellicht zijn er ook op cultureel gebied mogelijkheden voor samenwerking en wat mij betreft kan de Zweedse keuken ook wel wat 'hulp' gebruiken.

Al met al kijk ik terug op een leerzaam en goed georganiseerd congres waar naast veel theorie en discussie ook ruimte was om e.e.a. in de praktijk te bekijken.

Met vriendelijke groet,

Joma kaal

Verslag CEMR Malmö 21 – 25 april 2009

De 24e algemene vergadering van de CMER (Council of European Cities and Regions) vond dit jaar plaats in Malmö van 22-24 april. De Statenleden Albert Kersthoud, Joma Kaal, Gea Smith en ondergetekende namen als leden van DrEU, samen met Jelly Stapert van de griffie deel aan deze bijeenkomst.

De Raad van Europese Steden en Regio's steunt initiatieven om de lokale en regionale democratie verder te ontwikkelen. Veel Europese regelgeving moet immers op subnationaal niveau geïmplementeerd worden. Dit probeert het CMER te bereiken door het opzetten en intensiveren van samenwerkingsverbanden (town twinning) en het uitwisselen van 'good practices'. Het CMER bestaat sinds 1951 en houdt elke drie jaar een algemene vergadering voor haar meer dan 50 leden uit 38 landen.

Het motto van de conferentie was: 'Klaar voor de toekomst?' Hoe bereiden Europa's lokale en regionale besturen zich voor op de toekomst? Het programma bestond uit een aantal plenaire bijeenkomsten en meerdere workshops/bezoeken. Onderwerpen waren o.a. : demografische veranderingen, lokale initiatieven m.b.t. klimaatveranderingen, regionale economische groei door extra investeringen in onderzoek en innovatie.

De eerste dag nam ik deel aan een bezoek aan het westelijk havengebied van Malmö. Twintig jaar geleden was het een gebied wat in verval raakte door ondermeer de achteruitgang in de zware industrie (o.a. scheepsbouw).

Meer dan 20% van de bevolking was werkloos. Om het tij te keren maakte men ambitieuze plannen die met financiële steun van Europa, de nationale overheid en private partijen (energieleverancier E.ON, bouwbedrijven) gerealiseerd konden worden. Grote infrastructurele projecten werden opgezet zoals een brug van het Kopenhagen naar Malmö en een nieuwe wijk met opvallende architectuur op het oude industrieterrein.

In het westelijk havengebied zouden energieverbruik en energieproductie elkaar in evenwicht moeten houden. Een doel wat ook is bereikt.

Voorwaarden om dit bereiken waren: bestuurlijke doorzettingsmacht, goed overleg en heldere afspraken met alle betrokkenen (bijvoorbeeld niet meer dan één auto per woning, de auto's worden ondergronds geparkeerd zodat de straten voor ieder veilig zijn, etc.), De combinatie van heldere doelen gebaseerd op een visie en een goede financiële onderbouwing hebben voor een zeer inspirerende wijk gezorgd.

Elektriciteit wordt geproduceerd door het nabijgelegen windmolenpark en door zonnepanelen. De gebouwen zijn zeer goed geïsoleerd en de gebruikte apparatuur in de woningen en gebouwen is zoveel mogelijk energie zuinig. Huishoudelijk afval is geen afval, maar een energie leverancier. (Alle stadsbussen in Malmö rijden op biogas van het eigen vergistingbedrijf.)

Hoe kom je uit een neerwaartse spiraal op allerlei gebied weer in een opgaande lijn? Het westelijk havengebied gaf een deel van het antwoord. Ik vond het inspirerend om te zien hoe men in een dichtbebouwde omgeving tot een oplossing is gekomen, die van een stad in achteruitgang een dynamische, welvarende en duurzame stad probeert te maken.

Ook op sociaal terrein moesten er een aantal grote stappen gezet worden. Mede om de vergrijzing in de stad tegen te gaan heeft men een universiteit gesticht. Een universiteit waar nu ruim 20.000 (internationale) studenten studeren. Daarnaast heeft Malmö met Kopenhagen en de nabijgelegen stad Lund een soort 'medicon valley' ontwikkeld, waar meer dan 300 bio/techbedrijven, universiteiten en ziekenhuizen in deelnemen. Er wordt intensief samengewerkt op het gebied van R&D en/of productie. Meer dan 40.000 mensen zijn hier nu werkzaam in deze sector. Een groot project wat men van de grond probeert te krijgen is het bouwen van een neutronenversneller voor fundamenteel onderzoek in de gezondheidszorg.

Sensortechnologie is daar ook een onderdeel van.

In het kader van klimaatverandering en economisch herstel werd een voordracht werd gehouden door Reremy Rifkin. Rifkin is naast adviseur van de Europese Commissie en vele regeringen ook auteur. Hij

schrijft over de invloed die wetenschappelijke en technologische veranderingen hebben op economie, arbeid, milieu, etc.

Onderbouwd met vele voorbeelden stelt Rifkin dat, wanneer we op de huidige voet doorgaan, de mensheid eerder vroeger dan later uitsterft vanwege de gevolgen van klimaatveranderingen. Tot nu toe is de snelheid waarmee het klimaat verandert. (bv. het smelten van gletsjers en permafrost)telkens te traag ingeschat. Nieuwe studies laten zien dat de aarde sneller opwarmt dan eerder werd aangenomen.

De drie belangrijkste boosdoeners voor de uitstoot van broeikasgassen zijn:

- 1 gebouwen
- 2 vleesindustrie
- 3 transport

Mensen zien de urgentie van het probleem niet echt in en de noodzakelijke gedragsverandering vindt nauwelijks plaats. Men ervaart maatregelen en verdragen die klimaatverandering moet tegengaan als een straf. Dat geldt niet alleen voor de consument, maar zoals tijdens het debat bleek, ook voor bestuurders.

Rifkin stelt dat we het snelle einde van de tweede industriële revolutie meemaken. Een revolutie die gebaseerd was op de pijlers van eindige fossiele brandstoffen(kolen, olie, gas, uranium) en een gecentraliseerd communicatienetwerk.

De oplossing voor de huidige problemen ligt volgens Rifkin in een 3e industriële revolutie waarin gedecentraliseerde communicatie en gedecentraliseerde energieopwekking en levering samengaan. Die omwenteling begint met de verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en de planeet waarop wij wonen. Onderdelen van een dergelijke nieuwe aanpak zullen o.a. moeten zijn:

- 1 Gebruik duurzame energie
- 2 Maak alle gebouwen de komende 25 jaar energieneutraal.(of beter nog: laat gebouwen meer energie produceren dan ze gebruiken, zoals o.a. al in Spanje, Parijs en op andere plekken gebeurt)
- 3 Decentraal opwekken en leveren van energie. Met anderen woorden:“Power to the people” op een letterlijke manier. “Geef iedereen elektriciteit, dan kan iedereen onderwijs krijgen en zo vrij worden van armoede, vrij van de noodzaak om grote gezinnen te krijgen”. De snelle overgang van de Middeleeuwen naar de Renaissance, liet volgens Rifkin zien dat in zeer korte tijd een grote verandering in een maatschappij kan plaatsvinden. Een dergelijke grote omslag is nodig.

Wat tijdens de conferentie duidelijk werd, is dat lokale en regionale overheden veel kunnen doen om de desastreuze gevolgen van de klimaatverandering te beperken. Dit kunnen zij doen door noodzakelijk ingrijpende maatregelen te nemen op integraal niveau. De tijd staat niet aan onze kant, dus urgentie is geboden.

Bert Hemsteede

Verslag van Dreunreis naar Malmö 21-25 april 2009

Na een toch behoorlijke lange tocht arriveerden we met zijn vijven in Malmö op dinsdagavond na geland te zijn in Kopenhagen en met de trein verder naar Malmö over de nieuwe brug Oresund. Het is een 8 km lange kabelbrug, deels onder water.

We zijn Provinciale Statenleden Albert Kerstholt, Joma Kaal, Bert Hemsteede, Gea Smith en Jelly Stapert van de griffie.

Na inchecken in het prima hotel zijn we op zoek gegaan naar wat te eten. In de keller onder het Raadhuis op het bekendste plein van Malmö, Stortorget, konden we nog net iets eten. We kwamen daar de statenleden uit Gelderland ook tegen.

Woensdagochtend na het ontbijt richting congrescentrum Malmömassan, waar 900 mensen bijeenkwamen uit heel Europa (en verder) uit de regionale en lokale politiek voor de 24^e general assembly of the Council of European Municipalities and Regions. We hadden ons voor diverse onderdelen ingeschreven. Joma, Jelly en ik gingen naar een buurthuis/wijkcentrum voor ouderen (die ook thuis bezocht werden), waar verteld werd dat

men uitging van zolang mogelijk zelfstandig thuis wonen. We werden heel vriendelijk ontvangen met flesjes water en fruit. De hulp die men aanvullend thuis nodig heeft wordt vanuit het centrum verzorgd. In Malmö (285.000 inwoners) is 70% van de inwoners ouder dan 58 jaar. De vergrijzing probeert men tegen te gaan door bv de nieuwe Universiteit, waar 20.000 studenten studeren, men hoopt ze na hun studie vast te houden. De volgende stop was een klein verzorgingstehuis Blombuketten voor mensen die niet langer zelfstandig konden wonen en demente bejaarden. (twee aparte units met een gezamenlijke entree, ongeveer 10 mensen per unit). De gemiddelde leeftijd was zeer hoog, men blijft immers zolang mogelijk zelfstandig wonen. De huur was 500 euro per maand, het eten 200 en de verzorging wordt betaald naar inkomen. Het wordt gesubsidieerd door de stad Malmö. Hierbij was een tuin, volledig ingericht op de bewoners, met gevoelswaarde voor alle zintuigen in verschillende thema's, verschillende planten en materialen om te zien, voelen, en ruiken (zelfs het strand was aanwezig) en diverse zitjes, alles in overleg met de bewoners. Zeer bijzonder en een idee voor Drenthe? Met een zakje korenbloemenzaad en een beschrijving van de tuin gingen we terug naar het congrescentrum.

De woensdagmiddag was gereserveerd voor een plenaire bijeenkomst met diverse sprekers waaronder de burgemeester van Malmö en de burgemeester van Innsbruck (waar we die ochtend al kennis mee hadden gemaakt). Daarna was er een panel over demografie, de financiële en klimaatcrisis. Ikzelf heb meer visuele uitdaging en beweging nodig om er goed bij te blijven heb ik gemerkt. Gelukkig verscheen er iedere dag een nieuwsbrief, dus had je iets gemist, kon je het nalezen. Na het diner, waar ik kennismakte met GroenLinks uit Wenen (kaartjes uitgewisseld met Monika), nog met Gelderland een drankje op het terras genuttigd. Prachtige terrassen op een leuk plein in Malmö, maar zeer niet-GroenLinks door de vele terrasverwarming, toch was dat wel aangenaam, 's avonds in april. Monika zou me in contact brengen met de een van de deputy majors van Malmö van de Grunen maar dat is jammer genoeg niet gelukt.

Donderdag was weer een prachtige zonnige dag, net als de rest van de week. Voor mij stond een tocht naar het stadje Lund op het programma. Een bezoek aan het Universiteitsterrein daar, met 40.000 studenten zeer van invloed op het stadje, leerde dat 30% van de studenten afkomstig is buiten Zweden.

Na een Cathedraal bezocht te hebben, in een vorige eeuw omgedoopt van katholiek naar luthers, gewandeld in het openluchtmuseum met huizen van vroeger uit heel Zweden. Ook de

klompen waren aanwezig. Het leek wel een beetje Orvelte. De gids vertelde dat het klooster waar ook de bisschop woonde door de lutherse protestanten met de grond gelijk was gemaakt. Ik moest even aan de Taliban denken die boeddhistische beelden in Afghanistan hebben vernield. Ik raakte in gesprek met een studente Nina die ons begeleidde. Ze was 10 jaar geleden geëmigreerd naar Zweden vanuit Indonesië en hier getrouwd. Ze studeert naast haar werk omgevingsmanagement en we hebben emailadressen uitgewisseld. Ze miste het Indonesische eten het meest. De taal leren was zwaar geweest, maar ze was helemaal ingeburgerd. Ook een andere studente kwam niet uit Zweden, maar uit Engeland. Ook zij was hier getrouwd. Dus misschien is de liefde het belangrijkste om jonge mensen vast te houden? Als laatste onderdeel van de trip was een bezoek aan het sketches museum gepland. Zeer bijzonder, 25.000 werken (schetsen, modellen, half fabriekaten, beeldhouwwerken) van kunstenaars over de hele wereld, Mexico, Amerika, Afrika, Europa (oa Miro, Picasso, Moore, Delauney, Matisse maar ook veel Scandinavische kunstenaars die mij niet zoveel zeiden qua naam). Het zijn geen eindproducten, dus of het veel waard is in geld weet ik niet, het was zeer indrukwekkend. Maar, ik vind een bezoek aan Museums Vledder met haar valse kunst ook niet mis, dus.....

De groep Roemeense burgemeesters waarbij ik in de bus zat, konden niet alles verstaan, zodat hun begeleider van het Engels alles nogmaals moest vertalen in het Roemeens. Ook dat hielp niet altijd, want ze fotografeerden rustig door in het museum en raakten alles aan. Niet zo respectvol.

Donderdagmiddag ging ik mee met de wandeltocht door de Western Harbour, een woonwijk van 2000 mensen (waarvan slechts 65 kinderen, maar er is dan ook nog geen school, of andere openbare voorziening). Deze zeer duurzame woonwijk is 100 % zichzelf energie bedruipend, door wind, water- en zonne-energie. Autoarm en het openbaar vervoer is uitstekend. Men rijdt in gasbussen van Arriva. (In de hele stad rijden alleen gasbussen.)

Er is één gebouw, de turning torso, ontworpen door architect Santiago Calatrava, dat voor het merendeel bestaat uit appartementen, waar de bewoners hun eigen energie kunnen meten via intranet en kunnen zien hoe ze nog meer kunnen besparen op water, warmte en electriciteit. Er is een gescheiden afvalstelsel, luchtrecirculatie en ledverlichting. Geweldig om te wonen, echter niet goedkoop. Boven is een congrescentrum en de twee onderste verdiepingen bestaan uit kantoren. Het uitzicht op zee is prachtig.

De terrasjes zaten dan ook vol die middag met het mooie weer. De burgemeester van Almere, met wie ik opliep, vertelde dat het College van B en W ook al een bezoek aan de Western Harbour had gebracht om ideeën op te doen. Misschien ook een goed idee voor de Colleges van GS en de Drentse steden?

De dag werd afgesloten door de organisatie, die het overigens prima voor elkaar had, met een bezoek aan het Opera House en aansluitend diner.

Alleen het laatste was niet helemaal wat wij er ons van hadden voorgesteld, maar goed dat Burger King dicht was. De opera (musical)voorstelling was door mij niet te verstaan, maar we bleven zitten tot het laatste moment, dit gold niet voor iedereen. Daarna de terrasverwarming maar weer opgezocht, dit keer met Flevoland mensen en IPO. De drank is duur in Zweden, maar op zo'n avond is daar toch weinig van te merken.

Vrijdagochtend was het tijd voor beweging en stimulans van mijn visuele zintuig. Mee met een wandeling met gids door Malmö dus. Ze vertelde dat Malmö de derde stad van Zweden is, met een redelijk hoge criminaliteit. Maar vergeleken met wat? Dat heb ik niet gevraagd, dus zegt het nog niet zoveel. Er is weinig graffiti en de straat ziet er ook schoon uit, nauwelijks hondenpoep. Wel ganzenpoep door de ganzen in de parken. De gids vertelde zeer

beeldend en informatief. Ook het park bracht mooie gezichten.

We hebben de stad redelijk goed leren kennen, met zijn vuurtoren, brug, Turning Torso, Western Harbour, casino, Opera House, parken, kerken, gasbussen en oude vakwerkgebouwen. Men is sinds 2005 bezig een metro aan te leggen, dit gaat door een bepaalde techniek zo voortvarend dat men een jaar vooruitloopt op de planning en nu waarschijnlijk in 2010 gaat de metro in gebruik. Joma en ik zijn vanuit de stad (met enkele omwegen) gewandeld naar het congrescentrum voor de lunch. We kwamen langs enkele universiteitsgebouwen en door een industrieterrein. De vuurtoren was steeds achter ons en de turning torso was ons landmark.

De middag was gereserveerd voor een bezoek aan een multiculturele wijk, Rosengart, waar we met ondernemers kennis konden maken. De voorzitter van de stadsdeelraad, een Griek die sinds 1974 in Zweden woont, leidde ons rond. In 1978 werd hij politiek actief. Dat betekent dat hij zeer snel was ingeburgerd, vonden Jelly en ik. Malmö is verdeeld in 10 districten en Rosengart is er één van. Ze krijgen hun budget van de stad en hebben 2000 mensen in dienst in allerlei sectoren. Het budget is vrij besteedbaar, ze hoeven niet te overleggen. Hij zit tevens in de gemeenteraad van Malmö. Hij vertelde dat Rosengart 30.000 inwoners heeft en 115 nationaliteiten en verschillende spraken. Een beroemde inwoner van Rosengart was voetballer Zlatan Ibrahimovic. De werkloosheid is er zeer hoog en daarom worden mensen gestimuleerd ondernemend te zijn. Meer dan één derde van de inwoners van Malmö zijn immigranten. De grootste groepen zijn Finnen, Turken en inwoners van ex-Joegoslavië. De laatste jaren is het aantal Iraakezen ook enorm toegenomen. Zweden is een land dat de meeste Iraakse vluchtelingen opvangt in Europa. In diverse publicaties wordt Rosengart een getto genoemd, één van de gevaarlijkste wijken in Zweden, wij hebben daar niets van gemerkt.

We bezochten een tent met een tentoonstelling van diverse wijkprojecten. We raakten onder andere in gesprek met een therapeut en basketbalcoach, die 600 jongeren in allerlei sportprojecten onder zijn hoede heeft. Ook spraken we met dames van een burkiniproject wiens project per 1 mei afloopt ivm het aflopen van subsidie. Ze willen graag doorgaan en de voorzitter van de stadsdeelraad heeft ons beloofd 100 burkinis af te nemen van het project en aan te schaffen voor de meisjes in de wijk, zodat ze kunnen zwemmen met anderen en zo sociale uitsluiting wordt voorkomen. We kregen een welkomstwoord van de in Rosengart bekende rapper Behrang Miri <http://www.behrangmiri.com> die ons zijn mening verkondigde over multiculturaliteit en integratie. Zeer interessant en ik kon me voor een groot deel vinden in zijn verhaal dat de jeugd de kennis van multicultureel leven heeft en er mee kan omgaan. Dat integratie tijd kost en van twee kanten moet komen, dat je open moet staan voor andere culturen en ook van hen kunt leren.

Daarna gingen we naar een wijkcentrum (Folkerthus) waar een Libanese immigrant en nu ondernemer een verhaal hield over zijn familiebedrijf, het maken van falafel. Natuurlijk konden we het ook proeven. Nu, het smaakte uitstekend. Falafel is een Libanees vegetarisch gerecht bestaande uit gefrituurde balletjes van oa gestampte kikkererwten. Alleen verse producten en glutenvrij, iedereen op de wereld kan zijn product eten. We waren getuige van een primeur. Hij wil zijn falafel, de nr 1 van Zweden, exporteren en showde ons de verpakking die die ochtend gereed was gekomen.

Daarna kregen we een verhaal van MKB, een woningcorporatie die vertelde hoe ze samen met de inwoners (deur aan deur) de wijk hadden opgeknapt. Ze geven eigenlijk de wijk terug aan de inwoners, die het nu met zorg onderhouden met hulp van de woningcorporatie, ook de speelvoorzieningen. Daarnaast zijn ze bezig met een kleinschalig project wonen en werken in hetzelfde gebouw. De uitleg was duidelijk en de belangstelling voor het project is groter dan het aantal units (8) dat ze gaan bouwen. Men heeft aandacht voor zelfstandig ondernemen in deze wijk. Het was een zeer positief verhaal, het bezoek van deze middag. Het accordeert niet met het getto verhaal, maar dit was mij veel liever. Of alles zo positief is als men doet voorkomen? De tijd zal het leren.

De (extra) zaterdag was voor Henning Mankell, de schrijver en Kurt Wallander, zijn detective uit Ystad. De tour hiernaar toe was leuk, leuk stadje, de filmstudio's gezien, in Wallanders stoel gezeten (Jelly heeft de foto) en daarna door naar Käseberg, een klein dorpje aan de kust met een soort van Stonehenge. Misschien iets voor Hein om te onderzoeken of er meer is in dit stuk grond? Tenslotte heeft het Hunebedcentrum een samenwerkingsproject met Zweden. Ik zal het hem vragen. Terug naar Malmö, de gids was volgens mij nog nooit zo gestressed als vandaag, maar we waren op tijd. Nog even een terrasje, genieten van de zon en toen met de koffer richting station. Ik heb in Nederland niets gemerkt van het missen van een afslag. Ik wil mijn collega's en Jelly heel erg bedanken voor hun gezelschap, opmerkingen en aandachtspunten voor een Europa, klaar voor de toekomst.

Wat heb ik meegenomen van dit congres?

Veel overeenkomsten, maar ook veel verschillen tussen landen onderling. Je kan elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Het wiel hoeft niet altijd opnieuw uitgevonden te worden, beter goed gejat, dan slecht bedacht. Ik heb leuke contacten gelegd, projecten gezien, of het ook iets oplevert is afwachten en heeft inzet van een ieder (ook van mij) nodig. In ieder geval heb ik met Roemenen, Grieken, Zuid-Afrikanen, Nederlanders, Zweden, Oostenrijkers en andere nationaliteiten iets gemeen nu, een goede indruk van Malmö en zijn/haar oplossingen voor de toekomst. Nu de rest van Europa nog.

Gea Smith, 26 april 2009